

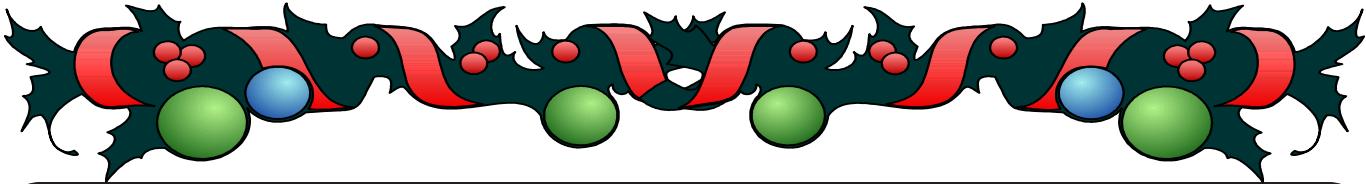
ВІСНИК

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

живти у гармонії з ПРИРОДОЮ!

№ 6 (38)
ГРУДЕНЬ 2012 Р.
Заснована у
2006 році.
Розповсюджується
безкоштовно

СВІТЛИХ СВЯТ, МИРУ І ЩАСТЯ ВАМ!

Ще мить – і на небосхилі появиться над нашою планетою Земля новий, 2013-й рік. А з ним, залишаючись у загадках, наших ділах і сподіваннях, які збулися і не реалізувалися, у майбуття відіде рік 2012-й.

Звичайно, для впевненого поступу вперед потрібно оглянутися, оцінити зроблене у минулому, взяти з нього позитивне і збагатити його. Тож, який, у кількох реченнях, був для нас, природоохоронців, рік, що минає? Насамперед, продовжено усталену практику зближення інтересів природи і людини, їх гармонізації, методами, властивими установам природно-заповідного фонду держави. Заповідник поповнився новими територіями, триває процедура їх законодавчого закріплення за власником. Свої функції чітко виконували природоохоронна служба, науковці, усі інші відділи і відділення, працівники. Як і завше, зростав міжнародний авторитет заповідника. Його підсумком стало чергове, четверте, нагородження колективу Дипломом Ради Європи. Налагоджено активну міжнародну співпрацю між заповідником та іншими складовими частинами об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», продовжувалися роботи щодо підбору нових територій для його розширення.

Звичайно, завдань і покликань попереду, зокрема, у році, що наступає, у нас набагато більше і вони не менш відповідальні і складні. Досвід, який маємо, підсумків роботи, яких досягли, зусилля і сумлінність кадрів заповідника, дозволяють висловити впевненість, що ці завдання нам під силу, що вони будуть виконані. Бажаю Вам і всім, кому охорона довкілля – небайдужа справа, успіхів у цьому. Добра, миру і щастя Вам і Вашим родинам.

Нехай рік прийдешній, Різдво Христове принесуть кожному з Вас радість і вітху, будуть зореносними! Світлих свят Вам!

Федір ГАМОР,
директор Карпатського
біосферного заповідника.

«Якщо б кожен екорегіон світу мав свого Гамора, то ми б вже жили на зовсім іншій планеті!»

П'єр ІБІШ

ДВАДЦЯТЬ П'ЯТЬ РОКІВ НА СТОРОЖІ ПРИРОДИ КАРПАТ

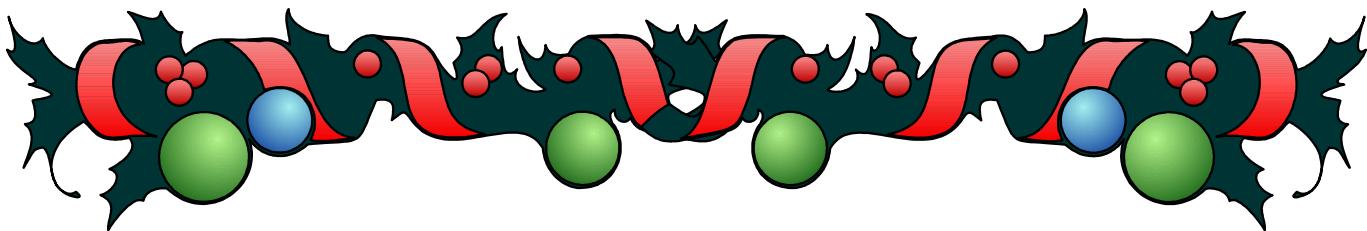
В грудні ц.р. виповнилося 25 років з часу як Федір Дмитрович Гамор очолив Карпатський заповідник – провідну природоохоронну та науково-дослідну установу України, добре відому і знану як на її теренах, так і за кордоном. З нагоди цієї дати пропонуємо читачам серію матеріалів, які розміщені в різni

часи в засобах масової інформації, офіційних документах та у вітальних листах на адресу ювіляра. Вони в достатньо повному обсязі характеризують подвижницьку діяльність Федора Дмитровича Гамора на посаді директора Карпатського біосферного заповідника, висвітлюють досягнення

та його громадянську позицію, і є актуальними сьогодні, коли він зазнає переслідувань за природоохоронну діяльність.

Василь БОЙЧУК,
член Національної спілки
журналістів України
(Закінчення на 2-3-й стор.)

З Новим 2013 роком i Різдвом Христовим!

(Продовження. Початок на 1-й стор.).

Шановний Федоре Дмитровичу! Упевнений, що Ваша життєва мудрість, професійний досвід і надалі служитимуть високій меті – збереженню природної та культурної спадщини Українських Карпат.

Віктор ЯНУКОВИЧ,
Президент України
(з нагоди 60-річчя).

На прохання Закарпатської ОДА до А. Клюєва, Міністерство екології зобов'язано в понеділок комісійно зняти з посади директора Карпатського біосферного заповідника доктора наук, професора Гамора Ф.Д., який працює на цій посаді майже 30 років.

А зняти з посади просять Київ, бо людина не хоче займатись виборами. І пропонують на цю посаду якогось «лісоруба», правда, який все готовий робити. Виборів цей чоловік бачив багато і всіх влаштовував.

Звертаюсь до Президента України: Вікторе Федоровичу! Прошу Вашого втручання тому, що рішення про звільнення п. Гамора буде сприйнято громадою області негативно, і не добавить нам нічого.

Віктор БАЛОГА,
міністр надзвичайних
 ситуацій,
урядовий куратор
Закарпатської області.

ДВАДЦЯТЬ П'ЯТЬ РОКІВ

Карпатський біосферний заповідник по праву вважається природною перлиною Карпат. Це думка не тільки патріотів України, але й світової громадськості. Підтвердженням цього є те, що заповідник 4 рази удостоєний диплома Ради Європи, яким нагороджуються природоохоронні території, що відповідають найвищим міжнародним вимогам. Визнання світового значення заповідника підтверджено і тим, що він включений у список об'єктів Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО, до яких належать такі світові природні перлини як Єллоустонський національний парк (США), національний парк «Серенгеті» (Кенія), озеро Байкал та інші. Карпатський заповідник є визнаним флагманом серед природоохоронних територій України. І в усьому цьому немала заслуга його директора Федора Дмитровича Гамора.

Очоливши у 1987 р. Карпатський біосферний заповідник, Федір Дмитрович зробив чимало на ниві заповідної справи. У першу чергу, домігся зарахування його до міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО (1992 р.), розширення його території майже у п'ять разів (до 58 тис. га), розробив пропозиції до Закону України «Про природно-заповідний фонд», зініціював та обґрутував необхідність прийняття Законів України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» та «Про мораторій на проведення суцільних рубок в ялицево-букових лісах на гірських схилах Карпатського регіону», рішень парламенту й уряду України щодо сталого розвитку гірських територій, утворення українсько-румунського біосферного резервату в Мараморошських горах тощо. З його ініціативи та під його керівництвом збудовано єдиний в Україні музей екології гір та історії природокористування в Карпатах (м. Рахів), еколого-освітні центри «Музей нарцису» (м. Хуст), у географічному Центрі Європи та високогір'ї Карпат. Він – організатор видання Всеукраїнського екологічного науково-популярного журналу «Зелені Карпати» (1993 р.) та регіональної екологічної газети «Вісник Карпатського біосферного заповідника» (2006 р.). Визначними результатами

його природоохоронної діяльності стало включення пралісів заповідника до переліку об'єктів Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО, затвердження урядом України плану заходів щодо їх збереження та розвитку, нагородження Карпатського біосферного заповідника Радою Європи Європейським дипломом (1997, 2002, 2007, 2012 рр.), реалізація серії міжнародних екологічних проектів тощо. Федір Дмитрович – організатор багатьох резонансних міжнародних науково-практических конференцій із проблемами сталого розвитку та збереження етнокультурної спадщини Карпат.

За заслуги у заповідній справі він удостоєний звання «Заслужений природоохоронець України», нагороджений орденом «За заслуги III ступеня», медалями Виставки досягнень народного господарства СРСР і Міжнародного академічного рейтингу «Золота фортуна», багатьма почесними грамотами міністерств екології, освіти та науки України, почесною відзнакою Закарпатської обласної ради «За розвиток регіону» тощо. Він також є почесним працівником туризму України, почесним громадянином міста Рахова та румунського міста Вішеу-де-Сус.

Однак чомусь Рахівська районна та Закарпатська обласна влади не суміли оцінити усіх цих заслуг Федора Дмитровича. Вони домагаються зміщення його з посади директора заповідника. Основною причиною такої політики, напевно, є намагання Федора Дмитровича виконати указ Президента України про розширення території Карпатського біосферного заповідника. Схоже, що розширення заповідника не на руку силам, які займаються експлуатацією Карпатських лісів. Які тенденції переможуть у Карпатському краї – гонитва за наживою шляхом винищення природних ресурсів, чи здоровий глузд, який підказує зберігати карпатські ліси як гарантії нашої екологічної безпеки?

Сергій ШАПАРЕНКО,
керівник екологічної групи «Печенігі»,
член міжнародного соціально-екологічного союзу.

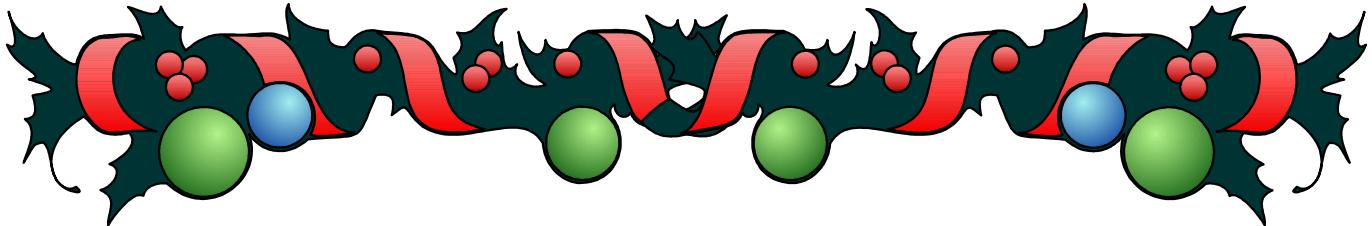
* * *

Ми широ вдячні за Вашу активну та плідну участь у розвитку й функціонуванні Карпатського біосферного заповідника, Вашу значну роль у природоохоронній діяльності на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях.

Надзвичайно вагомим є Ваш особистий внесок в охорону, збереження, наукове вивчення та відтворення особливо цінних природних комплексів та об'єктів, у розвиток природно-заповідної справи в Україні та створення транс-кордонного українсько-словацького об'єкта Всесвітньої природної спадщини «Букові праліси Карпат».

Ви підкорили найвищі вершини заповідної справи і стали взірцем для нас – Ваших колег і сучасників, та надихаєте молоде покоління природоохоронців на нові звершення.

Віктор КАНЦУРАК,
директор департаменту заповідної справи Мінприроди України.

НА СТОРОЖІ ПРИРОДИ КАРПАТ

Ім'я Федора Гамора стоїть одним із перших серед імен тих науковців, які представляють свою країну за її межами на численних форумах, семінарах та зустрічах. Він подорожує світом, поширюючи знання про Карпати та налагоджуючи міжнародну співпрацю. Своєю працею на благо Карпатського біосферного заповідника Федір Дмитрович став взірцем народної дипломатії. Посівши зерно збереження пралісів, він отримав, серед усього багатого вроха, плоди

* * *
За десятки років подвижницької діяльності Гамора Федора Дмитровича на посаді директора Карпатського біосферного заповідника та у складі органів місцевого самоврядування, він внес значний вклад не тільки у збереження природи Карпат, але й у соціально-економічний розвиток гірського краю. Багаточисельні міжнародні програми та проекти, які розроблені та реалізовані ним, наукові обґрунтування та наполегливе лобіювання прийняття законів України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» та «Про мораторій на проведення суцільних рубок в ялицево-букових лісах Карпатського регіону», рамкової конвенції «Про охорону та стапій розвиток Карпат», Постанови Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо державної підтримки реалізації Комплексної програми еколого-економічного та соціального розвитку гірської Рахівщини на період 1998-

* * *
Складається враження, що професійність і принциповість директора Карпатського біосферного заповідника, його настірність і послідовність у вирішенні багатьох природоохоронних проблем краю входить у протиріччя з бажанням окремих горе-господарників та чиновників витворити в Карпатських лісах та на полонинах все, що їм заманеться.

Немає сумніву в тому, що перелік добрих справ, які здійснив Гамор Ф.Д. на посаді директора біосферного заповідника, можна насправді описувати довго.

Василь РЯБИЧ,
Іван МИТРОВЦІЙ
та Юрій ГЕЦКО,
співлови громадського об'єднання «Рідне Закарпаття».

дружби та миру для європейських націй. Саме він відкрив Закарпаття та Україну для наукової співпраці, запросив студентів та нові покоління науковців до КБЗ для обміну досвідом та вивчення функцій і сталості екосистем. Слід також згадати, що більшість справ, реалізованих КБЗ, стали можливими лише завдяки мотивації та наполегливій праці всього колективу. Пану Гамору, поряд з розбудовою інфраструктури та розвитком установи, вдалося згуртувати кваліфіковану

команду науковців та природоохоронців, а також забезпечити стабільність установи, підвищити, таким чином, її роль у місцевому розвитку...

... Якщо б кожен екорегіон світу мав свого Гамора, то ми б вже жили на зовсім іншій планеті.

П'єр ІБІШ,
професор німецького Університету сталого розвитку (м. Еберсвальде).

* * *

2005 рр.», та багато інших його ініціатив, сприяли розвитку міста Рахова, створенню йому привабливого іміджу як туристично-рекреаційного центру в географічному центрі Європи.

Сьогодні важко уявити собі розвиток, зокрема пріоритетного для нас туризму і рекреації, без створених Федором Дмитровичем Музею екології гір та історії природо-користування Карпат, інформаційно-туристичних центрів в географічному центрі Європи та у високогір'ї Карпат, демонстраційного форелевого господарства, мережі облаштованих екотуристичних маршрутів та науково-пізнавальних стежок, видання великої кількості інформаційних матеріалів та науково-популярних публікацій у вітчизняній та зарубіжній пресі тощо.

Ярослав ДУМИН,
Рахівський міський голова.

* * *

Біосферний заповідник так сильно інтегрований у міжнародну наукову кооперацію, що це швидше закордонна подія ніж українська, і вже точно не місцевого значення. Те що наукова спільнота відреагує сумнівів нема. А те, що слова науковців політики цивілізованого світу без реакції не залишає теж річ безсумнівна. Лишається лише здригнутись уявивши як бридко ми виглядаємо у будь якому пристойному товаристві.

Роберт ОПАЛЕНИК – редактор служби новин телеканалу 1+1.

За цей проміжок славного життєвого шляху Ви зробили великий внесок у справу охорони природи Карпат, піднесення на належний рівень авторитету Карпатського біосферного заповідника і заповідної справи в регіоні. За час Вашого керівництва Карпатський біосферний заповідник здобув справді світове визнання й непересічний науковий та природоохоронний авторитет в Україні та Європі. Багато зроблено для налагодження тісних, творчих зв'язків з науковими школами ботаніків, географів, зоологів, созологів у нашій країні та за кордоном.

Упродовж, тривалого часу, фактично від створення заповідника, тривають і творчо розвиваються різні напрями співробітництва між нашими установами в галузях популяційних досліджень, збереження природної фіто- та зоорізноманітності, природоохоронної оцінки динамічних тенденцій природних екосистем в умовах антропогенної трансформації середовища тощо.

Михайло ГОЛУБЕЦЬ – почесний директор інституту екології Карпат, доктор біологічних наук, професор, академік Національної Академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, **Микола КОЗЛОВСЬКИЙ** – директор інституту, доктор біологічних наук, **Олександр КАГАЛО** – завідувач відділу природних екосистем, уповноважений науковий куратор КБЗ, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник.

Знаємо і шануємо Вас, як відомого вченого, природозахисника, одного з найбільш активних пропагандистів ідеї сталого розвитку Карпатського краю, ініціатора чисельних природоохоронних програм і проектів...

Василь ПАРПАН,
директор Українського науково-дослідного інституту гірського лісівництва ім. П.С. Пастернака, доктор біологічних наук, професор, заслужений лісівник України.

Висловлюємо Вам сердечну вдячність за активну участь у вихованні молодого покоління екологів-лісівників, за безкорисливу передачу знань, свого багатого досвіду молодим фахівцям, за плідну, результативну працю на теренах Карпат, за Ваш вагомий особистий внесок у відтворення та охорону природних ресурсів Карпатського краю.

Юрій ТУНИЦЯ,
ректор Національного лісотехнічного університету, доктор економічних наук, професор, академік НАН України.

2013

Президенту України
Януковичу Віктору
Федоровичу

ЗВЕРНЕННЯ

Вельмишановний Віктор
Федоровичу!

Ще в 2007 році Комітет
Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО
прийняв рішення про
включення українсько-сло-
вацького об'єкта «Букові
пралиси Карпат» до переліку
об'єктів Всесвітньої спад-
щини. У 2011 році, за під-
тримки уряду України, до-
нного долучено також при-
родні букові ліси Німеччини.
В результаті – на Європей-
ському континенті утворена
унікальна транскордонна
українсько-словако-німе-
цька природоохоронна тери-
торія світового значення.

Українська частина цього
об'єкта знаходиться у складі
найбільших у Європі букових
пралисів Карпатського біос-
ферного заповідника та
Ужанського національного
природного парку в межах
Рахівського, Тячівського та
Великоберезнянського ра-
йонів Закарпатської області,
що становить майже 70 від-
сотків його загальної площа та
є єдиним природним об'єк-
том в Україні, який внесено

ОБЛАСНА РАДА ПРИЙНЯЛА ЗВЕРНЕННЯ

Відповідно до частини 2 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні», Рамкової конвенції «Про охорону та сталій розвиток Карпат», враховуючи інформацію директора Карпатського біосферного заповідника Гамора Ф. Д. та зважаючи на численні звернення громадян, обласна рада на другому пленарному засіданні 11-ї сесії шостого скликання 21 грудня ц.р. (рішення № 648), звернулася до Президента України В.Ф. Януковича щодо вирішення питань сталого розвитку та благоустрою населених пунктів гірської частини Закарпаття, які розташовані в зоні об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові пралиси Карпат та давні букові ліси Німеччини».

до списку Всесвітньої спад-
щини ЮНЕСКО.

Комітет Всесвітньої спад-
щини ЮНЕСКО вимагає від
країн-учасниць Конвенції про
охрану Всесвітньої куль-
турної і природної спадщини
не тільки законодавчого
захисту того чи іншого об'єкта,
але й інтеграції їх до регіо-
нального або місцевого
територіального плануван-
ня, забезпечення доступу до
них туристів. І тому в усіх
країнах світу, які володіють
такими унікальними природ-
ними та культурними ціннос-
тима, як правило, активно
розвивається туристично-
рекреаційна індустрія, ці
чинники використовуються
для створення привабливого
іміджу територій та підви-
щення добробуту населення.

Букові пралиси Карпат
розташовані в географічному
центрі Європи, який володіє
ще й унікальними історич-
ними та культурними ціннос-
тима. Цей край іноземні експе-
рти заражаютимуть до най-
красивіших місць у світі. Але,

на жаль, населені пункти, що
розташовані поблизу об'єкта
Всесвітньої спадщини, знахо-
дяться у депресивних гірсь-
ких територіях із слабороз-
винутою дорожньою та тури-
стичнотранспортною інфраструктурами і високим
рівнем безробіття.

У зв'язку з цим, просимо
Вас, вельмишановний Віктор
Федоровичу, дати Кабінету
Міністрів України відповідні
доручення з питань сталого
розвитку та благоустрою
населених пунктів гірської
частини Закарпаття, які
розташовані в зоні об'єкта
Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО
«Букові пралиси Карпат та
давні букові ліси Німеччини».

Депутати Закарпатської
обласної ради VI скликання.

ЗМАГАЛИСЯ ІНТЕЛЕКТУАЛИ

Минулий передноворіч-
ний тиждень для рахів'ян
завершився напрочуд цікаво
і приємно. Принаймні для
тих, хто зібрався на центральній
садибі заповідника для участі у першій інтелекту-
альній грі «ЩО? ДЕ? КОЛІСЬ
у центрі Європи». А таких
набралося три команди,
кожна з яких включала п'ять
осіб. До справжніх і непере-
вершених «Мисливців» увій-
шли представники освітнян та
Рахівського районного будинку
культури. Медики, звичайно, і за ігровим столом
почувалися гіппократами,
тож і обрали для своєї команда
відповідну назву. Господарі –
група працівників Карпатського біосферного
заповідника, вирішили
бути лаконічними і своїй
п'ятірці дали імення «КБЗ».

Перший кубок за перемогу
отримали «Гіппократи». Команда «КБЗ» з відставан-
ням у шість балів посіла друге
місце. Третій кубок дістався
збрійній освітній РБК.

Змагання країн розумів
проходило в передноворіч-
ній атмосфері. Цьому сприя-
ли і запитання в легкій, інколи
кумедній та анекдотичній
формі, і музичні паузи у вико-
нанні вихованців. Районного
будинку дитячої та юнацької
творчості, і легкий фуршет,
який допомогли організувати
спонсори – супермаркет «Ду-
Мен» та приватний підприє-
мець О. Пукман.

Вікторія БУНДЗЯК,
член журі.

ЕКОЛОГІЧНА АКЦІЯ «ГОДІВНИЧКА»

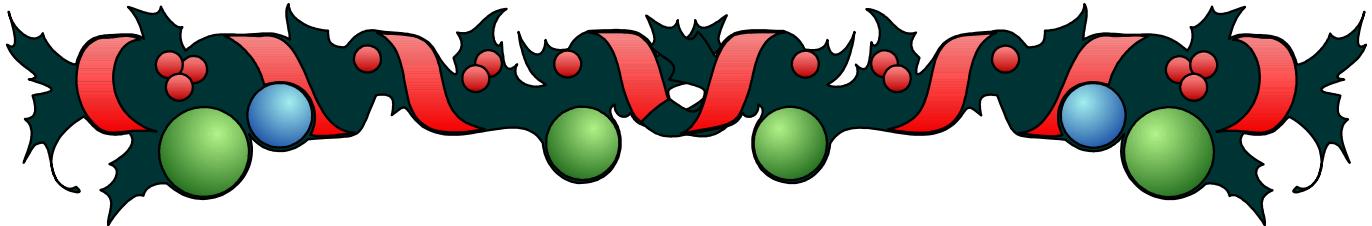
З метою виховання дбай-
ливого ставлення до біоріз-
номаніття, вивчення орніто-
фауни нашого краю, праців-
ники Музею екології гір КБЗ
провели екологічну акцію
«Годівничка» у Рахівській
ЗОШ №2, серед учнів 5-их
класів. Було організовано дві
медіапрезентації на тему:
«Зимуючі птахи нашого краю»
та два практичні заняття з
виготовлення годівниць. В
акції брали участь більше 60
учнів. Вони змайстрували 50

годівниць для птахів. Активну
допомогу у проведенні акції
надали класні керівники С.
Ковзел, А. Лавтербах та вчителі
А. Візавер і М. Федорів.

Співпраця між заповід-
ником та школами сприяє
проводенню подібних еколо-
гічних акцій, вихованню у
шкільної молоді бережливо-
го ставлення до природи.

Ігор Кальба,
завідувач Музеєм
екології гір КБЗ.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНА РАДА ВИРІШИЛА:

6 грудня ц.р. відбулося чергове засідання науково-технічної ради Карпатського біосферного заповідника. У його роботі, крім членів ради, брали участь провідні науковці і спеціалісти з різних природоохоронних установ регіону, КБЗ, інші службові особи.

На засіданні розглянуто ряд питань, які входять до компетенції НТР. Зокрема, «Про підсумки реалізації Указу Президента України «Про розширення території Карпатського біосферного заповідника» за № 25 від 14 січня 2010 р. інформував провідний інженер відділу служби державної охорони заповідника Роман Ковбасюк. Завідувач зоологічної лабораторії Ярослав Довганич та провідний інженер відділу науково-дослідної роботи КБЗ Геннадій Бочкор доповіли «Про участь Карпатського біосферного заповідника у розробці схеми планування території Рахівського району з метою забезпечення виконання завдань щодо сталого розвитку регіону» (звіти з обох питань друкуються у нинішньому

номері «Вісника Карпатського біосферного заповідника»).

Потім були заслушані питання «Про використання природних ресурсів заповідника у 2013 році», «Про погодження плану проведення санітарно-оздоровчих заходів заповідником у 2013 році», «Про погодження рішень засідань бюро НТР заповідника за 2012 рік», «Про погодження планів науково-дослідної та еколо-го-освітньої діяльності на 2013 рік», з яких інформували начальник відділу відтворення, збереження та використання природних ресурсів Дмитро Брехлічук, заступник начальника відділу державної охорони КБЗ Віктор Щерба, голова НТР директор заповідника Федір Гамор, в.о. заступника директора КБЗ Василь Покиньчереда та начальник відділу екоосвіти і пропаганди Вікторія Бундзяк. Із обговорюваних питань прийнято відповідні рішення.

У розділі «Різне» слухали повідомлення: наукового співробітника лісознавчої лабораторії КБЗ Йосипа

Бундзяка «Про погодження ТОВ «Сауляк» гірничого відводу для промислової розробки золоторудного родовища в урочищі «Сауляк» (с. Ділове) та завідувача лабораторії екологічного моніторингу КБЗ Петра Папариги – «Про можливість розміщення малої ГЕС приватного підприємства «Комерц-Консалтинг» в урочищах Яврник ти Ялин вздовж річки Білий Потік (поблизу с. Ділове) на території заповідника без вилучення у користувача – Діловецького лісництва Великобічківського ЛМГ, завідувача ботанічної лабораторії Миколи Волощука – «Про звернення Львівського національного університету ім. І. Франка щодо надання дозволу на збір, на території КБЗ, у науково-дослідних цілях рідкісних видів рослин, що занесені до Червоної книги України». Прохачам відмовлено у задоволенні їх заяв на підставі заборон, зазначених у чинному природоохоронному законодавстві.

Керував роботою засідання НТР Ф. Гамор.
(Вл. Інф.).

Зимовий пейзаж у заповіднику.

Фото В. Зелінського.

ГОТУЄТЬСЯ СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ РАЙОНУ

Відповідно до рішення Рахівської районної ради від 5 січня 2012 р. № 172 «Про розроблення схеми планування території Рахівського району», доручення голови районної державної адміністрації від 17.02.2012 р. № 20/01-09, райдержадміністрацією розпочато розробку схеми планування цієї території.

З метою забезпечення інтересів Карпатського біосферного заповідника у вирішеннях схеми, розробником якої визначено інститут «Львівський Промбудпроект», утворено робочу групу, яка працює у напрямках: відображення території КБЗ у документації згаданої схеми, забезпечення можливості просторового розвитку заповідника шляхом

резервування територій для майбутнього заповідання, розробки та внесення пропозицій з метою забезпечення відображення у вирішеннях схеми планування території послуг, які продукуються заповідником.

Ці напрямки роботи враховують вимоги міжнародних зобов'язань, а також законо-давства України, зокрема Рамкової конвенції про охорону та сталій розвиток Карпат, Севільської Стратегії та Мадридського плану дій, Законів «Про Генеральну схему планування території України», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», «Про екологічну мережу України», «Про загально-

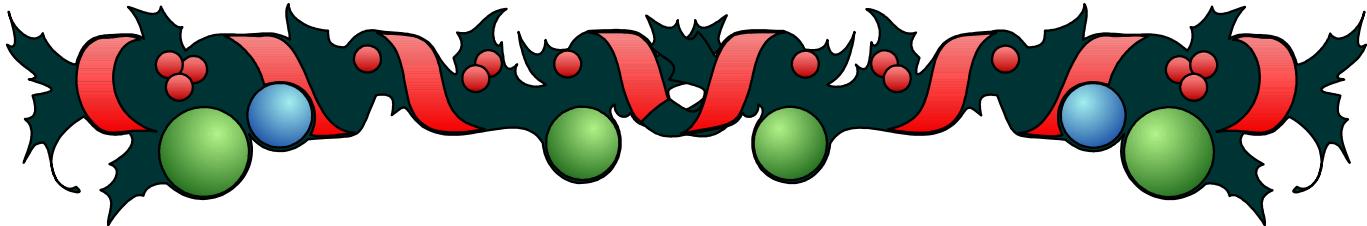
державну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки», Указу Президента України «Про розширення території Карпатського біосферного заповідника» № 25/2010 та інших нормативних документів загальнодержавного та регіонального рівнів.

Під час роботи групи з'ясовано, що в документації схеми планування території Рахівського району не передбачається відображення територій КБЗ, переданих йому відповідно до Указу Президента України «Про розширення території Карпатського біосферного заповідника» № 25/2010, про що поінформовано РДА. Розроблено науково-технічне обґрутування резервування

територій району під майбутнє заповідання для внесення до схеми, яка готується. Виявлено ряд недоліків у самій схемі, які можуть завдати шкоди екосистемам та містять загрозу цілісності території заповідника.

Інформацію про роботу групи розглянуто на засіданні НТР, яке відбулося нещодавно. Погоджено науково-технічне обґрутування резервування територій району для майбутнього заповідання. Подано клопотання про резервування територій до Мінприроди України.

Геннадій БОЧКОР, провідний інженер відділу науково-дослідної роботи та сталого розвитку Карпатського біосферного заповідника.

ЯК ПОСУВАЄТЬСЯ РОЗШИРЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ЗАПОВІДНИКА?

Відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі», Указом Президента України від 14 січня 2010 року № 25 «Про розширення території Карпатського біосферного заповідника» (надалі Указ Президента) до території Карпатського біосферного заповідника погоджено включення 7508,8 га угідь. Це, зокрема, землі ДП «Великобичківське лісомисливське господарство», площею 2587 га, ДП «Рахівське досліднє лісове господарство», площею 2487 га, ДП «Ясінянське лісомисливське господарство», площею 2297,8 га, земель запасу Рахівського району, площею 137 га.

Слід підкреслити, що Законом України «Про природно-заповідний фонд» встановлено: після прийняття Указу Президента про розширення території заповідника, відведення земельних ділянок здійснюється у порядку, встановленому Земельним кодексом України. І тому, Указом Президента, Кабінетом Міністрів України доручено забезпечити вирішення питань щодо вилучення і надання у постійне користування Карпатському біосферному заповіднику 7508,8 гектара земель.

Кабміном затверджено «План організації підготовки реалізації Указу Президента України «Про розширення території Карпатського біосферного заповідника» та видано відповідне доручення Секретаріату. Згідно цього плану Міністерству екології та природних ресурсів, Міністерству аграрної політики, Державному агентству лісових ресурсів та Закарпатській обласній державній адміністрації було доручено вжити необхідних заходів для виконання статті 2 Указу Президента щодо вилучення і надання у постійне користування Карпатському біосферному заповіднику 7508,8 гектара земель.

Відповідно до ст. 123 Земельного кодексу, надання земельних ділянок здійснюється на підставі рішення Кабінету Міністрів України. Однак, зважаючи на те, що більша частина земель перебуває у постійному користуванні лісогосподарських підприємств,

надання у користування земельної ділянки заповіднику можливе лише після її вилучення. А вилучення проводиться Кабінетом Міністрів за письмовою згодою землекористувачів, засвідчено нотаріально.

На даний час це питання стало основною проблемою щодо

завершення процедури розширення заповідника. Лісогосподарські підприємства безпідставно та необґрунтовано відмовляються надавати нотаріальні згоди, мотивуючи тим, що відсутні погодження органів місцевого самоврядування. Це при тому, що до виходу Указу Президента всі лісогосподарські підприємства, всі органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади як районного, так і обласного рівнів, погодили передачу земель у заповідник.

Однак незважаючи на те, що земельні ділянки ще не передані в постійне користування заповідника, всім їм надано статус території природно-заповідного фонду. Відповідно до спільногоНаказу Міністерства екології та природних ресурсів України, а також охорони навколошнього природного середовища від 25.06.2011 № 216, всі ці території передані заповіднику під охорону та здійснення першочергових природоохоронних заходів. У всіх зазначених ділянках заповідником проведено ревізії. На даний час силами служби державної охорони КБЗ забезпечується нагляд за ними та проводяться відповідні природоохоронні заходи.

Підкреслю, що адміністрація заповідника неодноразово зверталася в органи виконавчої влади всіх рівнів, зокрема у Закарпатській ОДА, обласне управління лісового та мисливського господарства, Державне агентство лісових ресурсів, а також двічі – до Адміністрації Президенту та Кабінету Міністрів, в якому звертала увагу на незаконність дій лісогосподарських підприємств та просила вжити заходів щодо забезпечення виконання Указу Президента. Всі ці органи визнали необхідність передачі земель до складу заповідника, однак зазначають, що для цього заповіднику разом з Рахівською РДА необхідно провести роз'яснюючу роботу серед населення. Зокрема, на виконання протокольного доручення Кабінету Міністрів 24 липня 2012 р. відбулася нарада, при Закарпатській ОДА, на якій було прийнято рішення щодо проведення цього заходу за

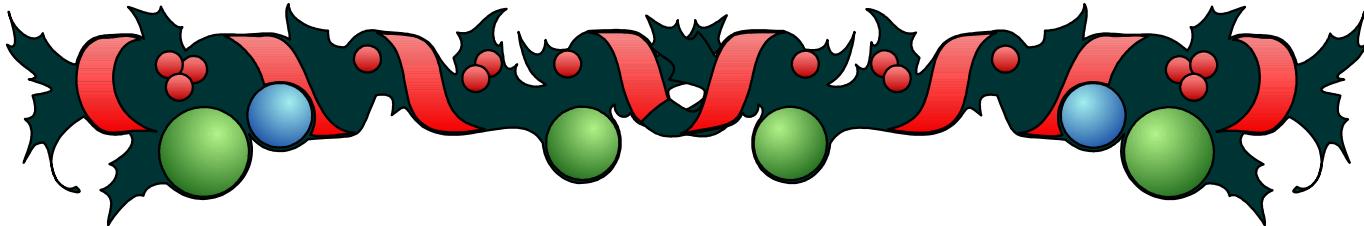
графіком. На його виконання, в усіх 9 населених пунктах району, які знаходяться в зоні діяльності заповідника, проведено зустрічі з населенням. На них людей поінформовано про діяльність КБЗ та роз'яснено необхідність і переваги розширення його території. В основному, мешканці нормально сприймають ідею розширення. Однак є кілька населених пунктів, в яких окрім громадян та господарюючі суб'єкти виступають проти цього. Зокрема, проти висловилися члени низових колективів товариства мисливців і рибалок, підприємці, які займаються лісопереробкою, окрім депутатів, які зацікавлені в отриманні у власність земельних ділянок, які переходят до заповідника. Також є певні розбіжності з приватним підприємством, яке планує гірничо-видобувну діяльність у районі.

Іншим напрямком співпраці з територіальними громадами та проведення роз'яснювальної роботи є координаційна рада заповідника, яка є дорадчим органом і до складу якої входять представники всіх засікавлених територіальних громад та державних органів. Діяльність цієї ради також повинна сприяти прискоренню процесу розширення заповідника.

Відповідна робота ведеться через Рахівську районну раду. На наше клопотання 4 грудня ц.р. відбулося засідання постійної комісії районної ради з питань екології та використання природних ресурсів. Ця комісія рекомендувала продовжити роз'яснювальну роботу серед населення та поглибити співпрацю з територіальними громадами. Вважаю, що це вже приносить конкретні результати і процедуру передачі земель вже зрушену з мертвої точки. Так, вже розроблено і погоджено проект розпорядження Кабінету Міністрів про надання дозволу на розроблення заповідником проекту землеустрою. Найближчим часом Мінприроди подасть цей проект розпорядження на розгляд Кабінету Міністрів. Найближчим часом таке розпорядження Кабінетом Міністрів буде прийнято, що дасть змогу завершити процедуру розширення Карпатського біосферного заповідника.

Роман КОВБАСНЮК,
провідний юрист консульт.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

УЧАСТЬ У ТРИСТОРОННІЙ ЗУСТРІЧІ...

З 13 по 15 жовтня ц.р. представник Карпатського біосферного заповідника – автор цих рядків – брала участь у тристоронній зустрічі та засіданні Спільному менеджмент-комітету об'єкта Всесвітньої спадщини «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», у Братиславі, де виконувала роль голови української делегації.

Нагадаємо, що для цього унікального об'єкта створено спеціальну структуру управління, яка включає представництво на всіх рівнях: на рівні установ, національному та найвищого керівного органу – Спільному менеджмент-комітету.

Першим пунктом програми роботи чергового засідання було обговорення українського варіанту Меморандуму про порозуміння від жовтня 2011 року. Остаточне редактування тексту докумен-

ту повинно бути завершено до кінця року в режимі електронного листування. Також німецька сторона презентувала свої зміни до документу.

Потім обговорювали структуру та діяльність Спільному менеджмент-комітету. Було прийнято одностайне рішення залишити ту структуру, яка була розроблена та затверджена під час тристоронньої зустрічі на острові Вільм (Німеччина).

Також було заслушано звіт щодо виконання пунктів Інтергованої системи менеджменту, який представила українська сторона, переважно про досягнення Карпатського біосферного заповідника. Учасники зустрічі високо оцінили цей звіт.

На засіданні прийнято рішення про проведення наступної тристоронньої зустрічі на Україні, на базі КБЗ, під час якої буде прове-

дено церемонію офіційного підписання згаданої тристоронньої угоди Міністрами трьох країн.

На цьому зібранні також

Вікторія Губко на тристоронній міжнародній зустрічі

роздянуто питання про підготовку на черговій зустрічі звіту ЮНЕСКО. Вона має відбутися 31 липня 2014 року.

ДОСЛІДЖУЄМО БУКОВІ ПРАЛІСИ

Включення букових пралісів Карпатського біосферного заповідника до Всесвітнього спадку ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» ставить перед колективом заповідника нові завдання. Найбільша ділянка букових пралісів заповідника – це Угольсько-Широколужанський масив, який розташований на території Тячівського району. Його площа становить більше 15 тис. га. Відповідно до плану науково-дослідної роботи на 2012 рік, розроблено програму з вивчення процесів природного поновлення на верхній межі букових лісів в Угольському природоохоронному науково-дослідному відділенні.

Слід наголосити, що працівниками лабораторії лісознавства та відділу державної охорони КБЗ у цьому році здійснено кілька польових виїздів в Угольське ПНД відділення. Тут в урочищі «Воларка», на висоті 1200 м н.р.м., було закладено чоти-

ри дослідні ділянки, загальною площею 1 га. Одна із них закладена на межі букового пралісу та субальпійського поясу полонини Менчул. Кожна пробна площа розбита на майданчики, розміром 10 на 10 метрів. Там встановлено стовпчики з відповідною їх нумерацією, пронумеровано та заміряно діаметри всіх дерев. Закладено колоподібні (радіусом 2,52 м) пробні площини, на яких обліковано природне поновлення. Проделано також геоботанічний опис ділянки і встановлено видовий склад та проекційне вкриття трав'яного ярусу. На даному науковому полігоні вимірювались висоти модельних дерев. Закладення постійної пробної площини у високогірних букових пралісах проведено вперше для Українських Карпат.

У 80-ті роки минулого століття на полонині Менчул проводився інтенсивний випас овець. Тут літували декілька отар цих тварин, які належали радгоспу «Іскра» й

громадянам с. Угля, Велика та Мала Уголька. Значному антропогенному впливу при цьому піддавались і приполонинські букові ліси. Природне поновлення у смузі верхньої межі лісу майже повністю випасалось худобою, вітровальні дерева використовувались вівчарями на дрова та ремонт будівель і огорожі. У даний час ситуація змінилася на краще для природи. У зв'язку зі зменшенням поголів'я овець у місцевого населення цього літа на полонині випасалася лише одна отара. У приполонинному лісі спостерігаємо різновікове поновлення бука, наявні вітровальні та буреломні дерева. окремі сіянці бука можна побачити і на самій полонині, на відстані 30-50 метрів від стіни лісу серед білоуса стиснутого (псянки). Помітно зменшилися угруповання щавелю, які в минулі роки були поширені на значних площах. У місцях кошарування овець та ВРХ щавель-

Вікторія Губко, начальник відділу рекреації, зв'язків з громадськістю та міжнародної співпраці КБЗ.

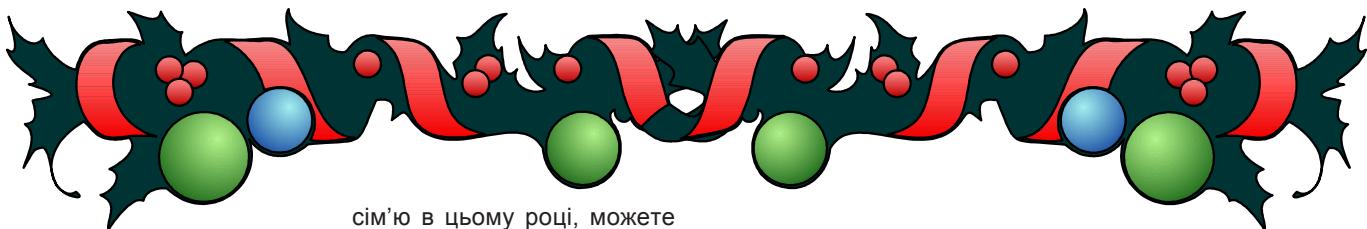
* * *

ники створювали суцільні зарості.

У закладанні пробних площ взяли участь працівники лабораторії лісознавства Дмитро Сухарюк, Йосип Бундзяк та Мирослав Кабаль, працівники відділу державної охорони ПЗФ Михайло Проць та Юрій Юркуц. Ділову допомогу в проведенні польових робіт надавали інспектори Угольського ПНД-відділення Василь Химінець, Василь Бенца та Володимир Юраш.

Наступного року на закладених пробних площах намічено провести картування дерев та рідкісних видів рослин. Планується також налагодити фенологічні спостереження та обліки основних явищ природи. Через кожні десять років на створеному науковому полігоні буде проводитись детальна інвентаризація.

Дмитро СУХАРЮК, завідувач лабораторії лісознавства, Михайло ПРОЦЬ, начальник відділу державної охорони ПЗФ заповідника.

2013

ЩО НАМ ОБІЦЯЄ НОВИЙ РІК?

Наступаючий 2013 за східним календарем – рік Чорної Змії. Змія – символ удачі й щастя, високого положення, і міцного здоров'я. І багато хто з китайців хотіли б народитися в цей рік.

У китайському гороскопі Чорний Змій дуже впертий і наполегливий, тому завжди домагається свого, досягає поставлених цілей. У рік Змії народилися такі відомі особистості, як: Жанна Д'Арк, Аль Пачіно, Жан-Жак Руссо, Бернар Шоу, Фрідріх Енгельс.

Загальний гороскоп на 2013 рік змії обіцяє всім знакам зодіаку удачу в інтелектуальній діяльності. Найкраще справи будуть йти в учених, аналітиків, вчителів, політиків. Змія вважається символом мудрості, розумності, волі. За китайським календарем – вона любить, коли люди міркують, тому потрібно в цьому році приймати розумні і продумані рішення. Головне – вибрati потрібну тактику, бути акуратним і не витрачати багато грошей даремно, стежити за тим, щоб вони не витрачалися на непотрібні речі, якими ви ніколи користуватися не будете. Що стосується особистого життя, то в новому буде присутня серйозність. Рік змії дає нам шанс зустріти свою половинку раз і назавжди, на все життя, а також можливість узаконити давні стосунки. Якщо ви сформуєте

сім'ю в цьому році, можете бути впевнені в її міцних узах, а якщо ви тільки зустрічаєтесь – то чекайте приємних зустрічей і красивих зали-цянь.

Гороскоп на 2013 рік змії буде вдало складатися в плані здоров'я, але лише у тих, хто буде за ним пильно

стежити. Цей рік дасть можливість проявитися творчим людям. Стануть відомими багато імен вчених, художників, музикантів, письменників і поетів, які до цього були в тіні. Ті люди, які тільки мріють зайнятися творчою діяльністю, зможуть нарешті здійснити свою мрію. Але важливо зберігати дисципліну, організованість, точність і вірність. Деяким доведеться докласти зусилля і працювати на знos, щоб зберегти за собою своє робоче місце.

Що стосується самої зустрічі Нового року, то кожен готується до неї по-своєму. Всі ми з дитинства вірили в чарівництво, чекали півночі, щоб зустріти Новий рік і отримати свої подарунки. Деякі з нас вже виховують своїх дітей, але все одното момент вручення подарунків є найулюбленішим, незважаючи на вік і час. Для багатьох Новий рік – це знамените олів'є, мандарини, і, звичайно ж, шампанське. Але кожен Новий рік хочеться зустріти якось незвично.

Зустрічати цей рік потрібно галасливою, веселою компанією і великою кількістю страв на столі. Враховуючи те, що Змія – хижак, на столі має бути багато різної сما-коти: м'яса, приготованого різними способами, страви з рису, овочі, свіжа риба, гарбуз. Змія обожнює зайців і

кроликів, тому без кролятини на столі не обйтися, можна приготувати грецьке блюдо «стіфадо». Вдало підібраними будуть салати з морепродуктів, свіжих овочів. У страви потрібно додати багато зелені, використовувати гострі приправи. Всі страви потрібно подавати гарячими. Можна навіть зробити такі страви, які обливаються спиртними напоями і підпалюються. Тобто меню повинне бути «вогнедихаючим». З напоїв – коктейлі всілякі і алкоголь. Сервіровку столу слід здійснювати, використовуючи зелений, жовтий і чорний кольори. Буде дуже красиво, якщо ви прикрасите святковий стіл живими квітами. І, звичайно ж, повісіти на ялинку маленьку Змію: така увага їй полестить.

В одязі слід віддати перевагу чорним і темно-синім кольорам. Прикраси повинні включати дорогоцінні й напівкоштовні камені. Не завадить внести зміни в зачіску. Спробуйте підібрати для себе щось новеньке, поміняти імідж.

Не забудьте загадати своє найзаповітніше бажання під бій курантів – і воно обов'язково в цьому році виповниться!

(За матеріалами
Інтернетвидання)

ВІТАЄМО ЮВІЛЯР!

У ці передноворічні грудні дні (22.12.2012) свій 80-річний ювілей відсвяткував провідний спеціаліст господарського відділу заповідника

**Антон Петрович
Клованич.**

Адміністрація і профспілковий комітет, усі працівники колективу щиро вітають ювіляра, бажають йому міцного здоров'я, довгих років життя, щастя, нев'янучої енергії і душевного спокою. Світлих і радісних свят Вам, шановний!

Адреса редакції:

вл. Красне Плесо, 77, а/с 8, м. Рахів,
90600 Закарпатська обл.
Контактні тел: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Ел. пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець: Карпатський
біосферний заповідник.
Свідоцтво про державну реєстрацію
Зт № 401 від 25. 01. 2006 року.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Федір Гамор (шef-редактор),
Василь Бойчук (редактор),
Василь Покиньчереда,
Юрій Беркела,
Дмитро Сухарюк,
Ярослав Довганич,
Йосип Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів
несе автор.

Газету віддруковано у Хустській районній
друкарні.

Замовлення №

Тираж 1300 примірників.